

Latvijas Republikas
Ekonomikas ministrija
Ministry of Economics
Republic of Latvia

Latvijas Enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030 –

konkurētspējīga enerģētika sabiedrībai

Ekonomikas ministrija

Inguna Ozoliņa

31.01.2013.

Mērķi

□ **Veicināsim konkurētspējīgu ekonomiku**, veidojot sabalansētu, efektīvu, ekonomiski, sociāli un ekoloģiski pamatotu, uz tirgus principiem balstītu enerģētikas politiku.

□ **Tieksimies uz ilgtspējīgu enerģiju**,

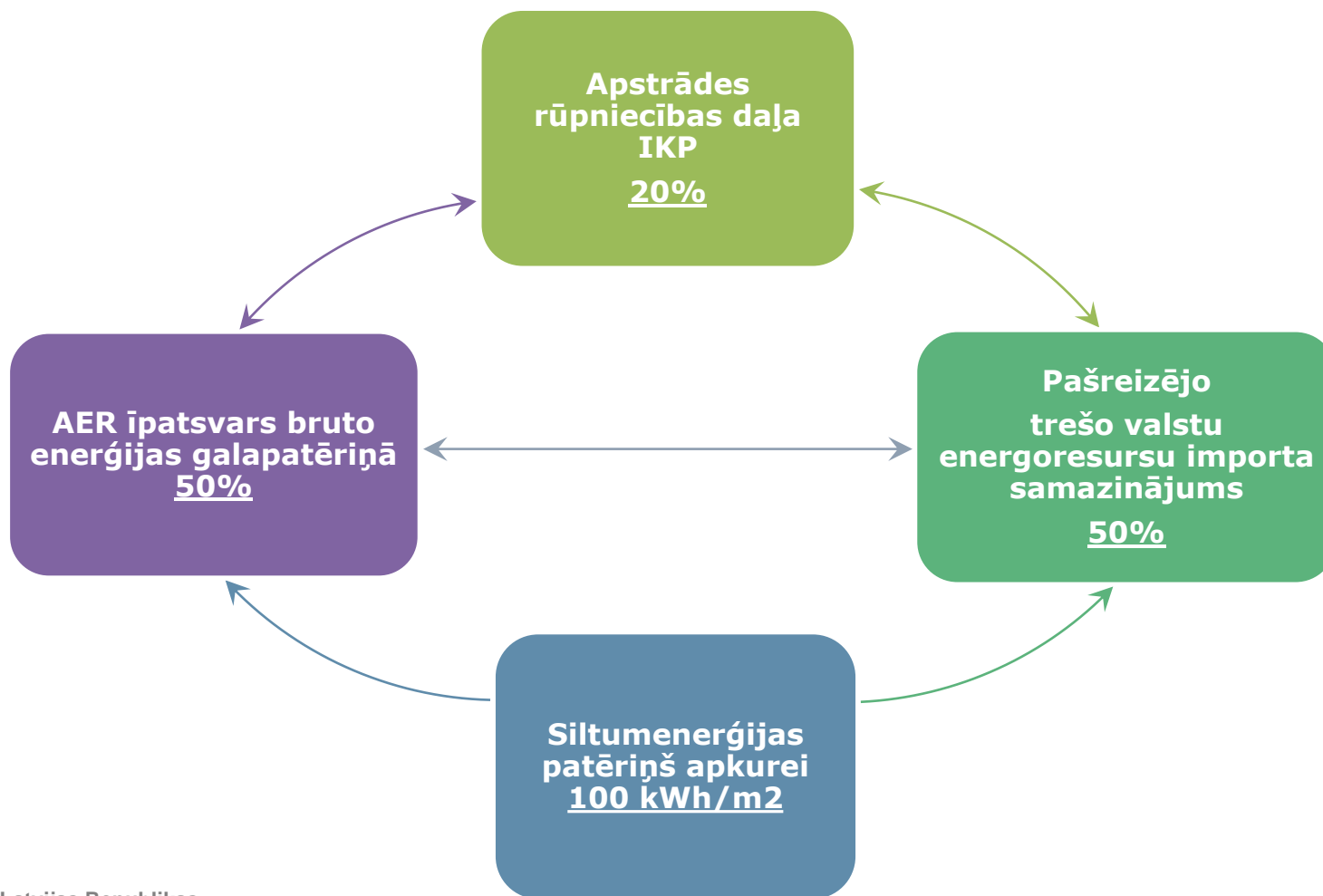
- veicinot efektīvas atjaunojamo energoresursu izmantošanas tehnoloģijas,
- veicot energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus,
- tiecoties uz Eiropas Savienības ilgtspējības mērķu sasniegšanu.

□ **Paaugstināsim energoapgādes drošumu**,

- nodrošinot enerģijas lietotājiem pieejamas, stabilas enerģijas piegādes,
- mazinot ģeopolitiskos riskus,
- dažādojot piegāžu ceļus,
- attīstot starpsavienojumu infrastruktūru,
- veidojot rezerves,
- iesaistoties starptautiskā regulējuma pilnveidošanā.

Kvantitatīvie rādītāji

Mērķu sasniegšanas izaicinājumi un instrumenti

- ❑ Valsts loma enerģētikas politikā ir **definēt ilgtermiņa spēles laukumu**, radot **labvēlīgu vidi** sektora attīstībai un investīcijām tajā, vienlaikus nodrošinot, ka tās iesaiste **nekropļo tirgus darbību**.
- ❑ Mērķus plānots sasniegt, visupirms labojot un turpmāk izvairoties no **politikas kļūdām**, novēršot un labojot **tirgus nepilnības** un izmantojot **politikas instrumentus**, lai attīstītu efektīvu un konkurētspējīgu enerģijas tirgu.

Līdzšinējās politikas kļūdas un tirgus nepilnības

- ❑ Šobrīd enerģētikas politikā trūkst **neitralitātes tehnoloģiju** izvēlē.
- ❑ Valsts mērogā ir nepareizi un nepietiekami veicināti **ekonomiskie stimuli**, lai nodrošinātu līdzsvarotu, ekonomiski pamatotu AER attīstību.
- ❑ Šobrīd enerģijas lietotājiem ir **neefektīvas saistības** segt augstās izmaksas tiem enerģijas ražotājiem, kuriem iepriekš piešķirtas tiesības pārdot enerģiju par cenu, kas ir ievērojami virs tirgus līmeņa.
- ❑ Daļai patērētās enerģijas **cenā nav ietverta nekāda maksa par SEG izmešiem**.
- ❑ Enerģijas patērētāju, īpaši māsaimniecību, **iracionāla rīcība**, izvēloties siltuma ražošanas metodi, neveicot finansiāli izdevīgus ēku energoefektivitātes veicināšanas pasākumus, kā arī izvēloties nesamērīgi lielus, neefektīvu tehnoloģiju transporta līdzekļus situācijās, kur tie nav nepieciešami.

Plānotie politikas instrumenti

- ❑ **Enerģētikas nodokļu politikas pārskatīšana** (SEG, energoietilpība);
- ❑ **AER atbalsta pārskatīšana**, atsakoties no OIK un izstrādājot atbalstu, balstoties uz:
  - ✓ enerģijas apjoma elastību,
  - ✓ saprātīgām izmaksām,
  - ✓ spēja reaģēt uz tirgus signāliem un
  - ✓ tehnoloģisko neitralitāti.
- ❑ **Valsts paraugloma** energoefektivitātes projektu attīstībā un AER izmantošanas veicināšanā;
- ❑ Valsts iniciatīva nozīmīgas enerģētikas **infrastruktūras attīstībai**;
- ❑ **Informācijas kampaņu rīkošana**, veicinot sabiedrības informētību un izpratni par enerģētikas politiku un enerģētikas projektu nozīmi ikdienā.

Plānotie pasākumi

☐ Energoapgādes drošības paaugstināšana

- *elastīga un droša nacionālā energoapgādes tīkla izveide;*
- *enerģijas tirgu liberalizācija un vietotu reģiona cenu zonu izveide;*
- *cieša reģionāla sadarbība, ievērojot solidaritāti un savstarpējo finansiālo atbalstu;*
- *atteikšanās no tieša valsts atbalsta jauniem bāzes jaudas projektiem.*

☐ AER izmantošanas veicināšana

- *tiešs atbalsts centralizētās siltumapgādes sistēmās pārejai uz AER;*
- *valsts atbalsta mehānisms 2. paaudzes biodegvielas ražošanas veicināšanai;*
- *prasība elektroenerģijas tirgotājiem nodrošināt minimālo AER tirgus daļu kopējā portfeli,*
- *ilgtermiņa principi mazas jaudas elektroenerģijas ražošanas iekārtu neto uzskaitēi.*

☐ Energoefektivitātes paaugstināšana

- *obligātas un brīvprātīgas būvnormatīvu klases jaunu un renovētu ēku siltumnoturībai;*
- *stingrākas prasības centralizētās siltumapgādes sistēmām attiecībā uz enerģijas zudumu tīklos*
- *pienākums siltumapgādes pakalpojumu sniedzējiem novirzīt 1,5% no gada apgrozījuma energoservisa pakalpojumu nodrošināšanai.*

Nākotnes perspektīva

- Latvijas Enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030 paredz:
  - **kompleksu pieeju** enerģētikas politikas attīstībai visu valstij nozīmīgu sektoru attīstības kontekstā, kas veicinās valsts ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju, kā arī atbilstību ES klimata pārmaiņu politikas ietvaros Latvijai saistošajiem mērķiem.
  - **reģionālu pieeju** enerģētikas sektora attīstības plānošanā. Reģionāls skatījums nacionāla mēroga politikas plānošanas dokumentā ir īpaši svarīgs tieši enerģētikas sektorā, kur, ņemot vērā salīdzinoši nelielos nacionālo tirgu izmērus un līdzīgās problēmas un izaicinājumus, reģionāli risinājumi ir ekonomiski visizdevīgākie izmaksu ziņā efektīvai un sabiedrības interesēm atbilstoši enerģētikas sektora attīstībai.
  - **elastīgu pieeju** visu enerģētikas apakš sektoru un enerģētikas projektu attīstībai. Atsevišķu politikas iniciatīvu vai enerģētikas projektu neīstenošana vai kavēta tās īstenošana spēs saglabāt tās nemainīgi nozīmīgo lomu enerģētikas politikas plānošanā, jo kompleksā pieeja jautājumu risināšanai nodrošina spēju absorbēt kādu no nākotnē iespējamajām politikas kļūdām vai tirgus nepilnībām.

Turpmākās darbības

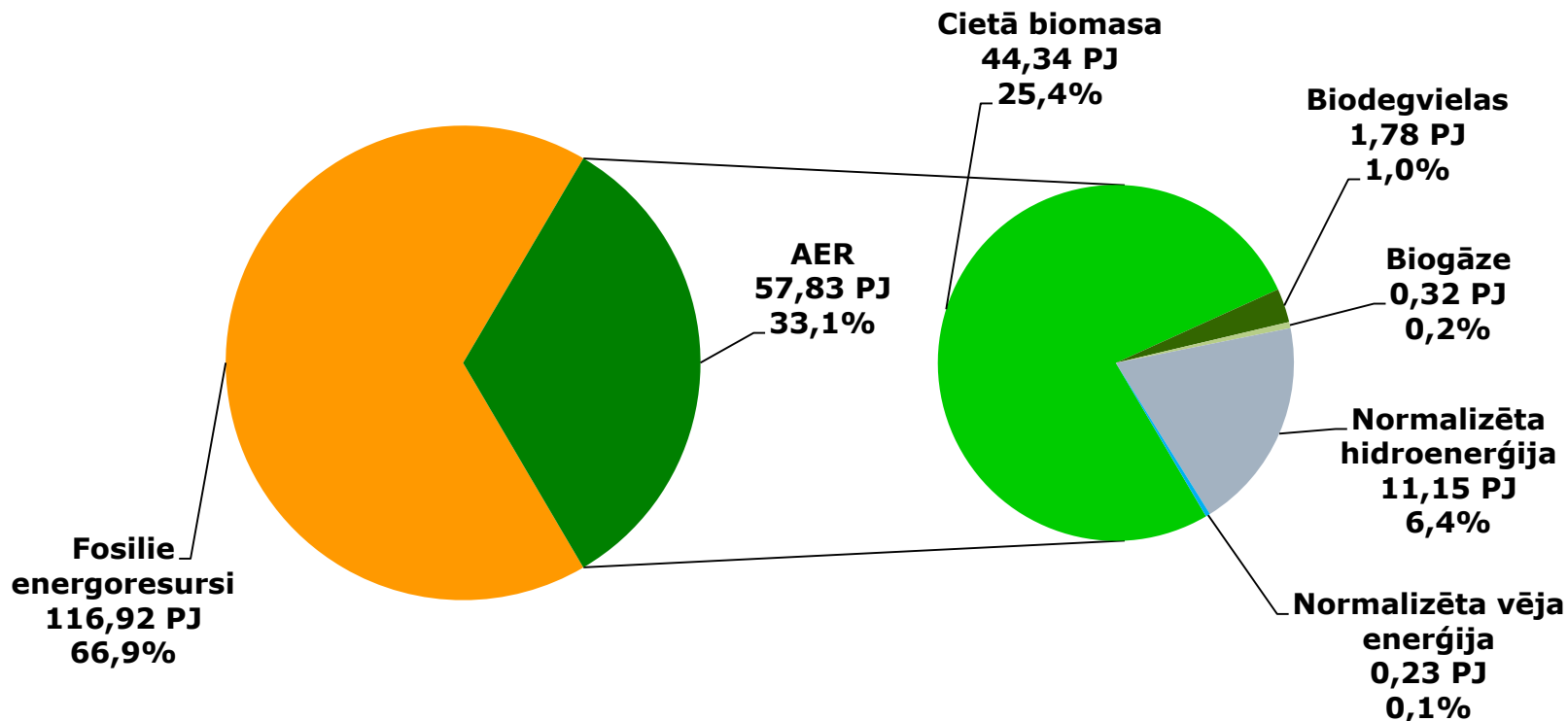

Lai īstenotu Stratēģijā 2030 noteiktos pasākumus un sasniegtu izvirzītos mērķus, Ekonomikas ministrija plāno veikt šādas darbības:

- ❑ Stratēģijā 2030 noteiktos mērķus un principus iestrādāt turpmākajos enerģētikas politikas normatīvajos aktos un plānošanas dokumentos, tai skaitā virzot grozījumos nozīmīgākajos likumos;
- ❑ virzīt apstiprināšanai jaunas enerģētikas politikas pamatnostādnes laika periodam no 2013.-2020.gadam;
- ❑ sniegt ikgadējus ziņojumus Ministru kabinetā un Saeimā par Stratēģijā definēto mērķu un darbības virzienu īstenošanu.

MĒRĶIS 2020.gadam - 40 % atjaunojamās enerģijas īpatsvars kopējā enerģijas

Enerģijas bruto galapatēriņš 2011. gadā (Direktīva 2009/28/EK)

AER iespējas un priekšnoteikumi

- Atjaunojamo energoresursu izmantošanai siltumapgādē, elektroenerģijas ražošanā un transportā ir iespējas **labvēlīgi ietekmēt Latvijas tautsaimniecības attīstību**, paaugstināt energoapgādes drošību, samazinot atkarību no importa, veicināt tehnoloģiju apgūšanu un reģionālo attīstību.
- **Nepieciešama zaļās enerģijas ražošanas un energoefektivitātes mijiedarbība**, jo tikai efektīva zaļās enerģijas ražošana patiesi veicina energoapgādes drošības un siltumnīcefekta gāzu samazināšanas mērķu sasniegšanu.
- **Decentralizētiem atjaunojamās enerģijas ražošanas risinājumiem ir jābūt pamatotiem un attaisnojamiem**, un jāsniedz ieguvumi gan no reģionālās apgādes drošības, gan enerģijas ražošanas un transportēšanas efektivitātes viedokļa.

Kādam jābūt AER veicināšanas mehānismam?

- Ekonomiski efektīvam, konkurētspējīgam;
- Spējīgam reaģēt uz tirgus signāliem;
- Tehnoloģiski neitrālam;
- Prognozējamam, iepriekš paredzamam;
- Ar saprātīgām sabiedriskām izmaksām;
- Ar iespējām periodiski pārskatīt;
- Caurskatāmam un saprotamam gan elektroenerģijas lietotājiem, gan ražotājiem.

Turpmākās darbības

I. Esošā atbalsta retroaktīva pārskatīšana

EM sadarbībā ar FM, TM, LM un SPRK izstrādāt un noteiktā kārtībā līdz 2013.gada 1.aprīlim iesniegt Ministru kabinetā elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanas rīcības plānu. Iespējamie virzieni:

- atbalsta līmeņa pārskatīšana – tiek segtas investīciju izmaksas un nodrošināta samērīga peļņa, netiek maksāta virspeļņa;
- atbalsta piesaistes principa pārskatīšana (piem. dabasgāzes cenas);
- garantētā obligātā iepirkuma aizstāšana ar garantēto maksu par konkrētu uzstādīto jaudu;
- fiskālu instrumentu piemērošana OIK izmaksu mazināšanai (labprātīga atteikšanās no OI tiesībām);
- OIK izmaksu pārdales iespējas starp lietotāju grupām.

II. Vienošanās par jauno atbalsta mehānismu

Latvijas Republikas
Ekonomikas ministrija
Ministry of Economics
Republic of Latvia

Paldies par uzmanību!

Adrese: Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519

Tālrunis: 67013101

Fakss: 67280882

E-pasts: pasts@em.gov.lv

Mājas lapa: www.em.gov.lv

Twitter: @EM_gov_lv, @siltinam

Youtube: <http://www.youtube.com/ekonomikasministrija>